Arkivsak-dok.	25/02269-36
Saksbehandler	Hilde Synnøve Lind

Saksgang	**Møtedato**	**Sak nr.**
Formannskapet 2023 - 2027	29.10.2026	129/26
Bystyret 2023 - 2027	12.11.2026	

Tilstandsrapport 2. tertial 2026

Innstillingssak.
Medsaksbehandlere:

Kommunedirektørens innstilling:

1. Kommunedirektørens tilstandsrapport pr 31.08.2026 tas til orientering. Det gjøres endringer i investeringsbudsjettet slik det framkommer i tilstandsrapporten «innstilling til vedtak».

2. Sarpsborg kommune benytter ekstern leverandør til purringer på fakturaer. Det benyttes samme leverandør som innfordrer på vegne av Sarpsborg kommune.

3. «Temaplan» erstatter «plattform» som betegnelse på styringsdokument. Endringen gjelder for framtidige styringsdokumenter i denne kategorien.

4. Ubrukte lånemidler fra 2025 på 154 325 378 kroner videreføres i 2026.

Vedlegg:

Link til Framsikt: Tilstandsrapport 2. tertial 2026

Sammendrag:
Tilstandsrapporten for 2. tertial er kommunedirektørens tilbakemelding til de folkevalgte etter de åtte første månedene i 2026. Det rapporteres i henhold til vedtatt handlingsplan og budsjett.

Samlet ligger kommunen an til et mindreforbruk på 14 millioner kroner ved årets slutt. Etter 1. tertial var tilsvarende prognose et mindreforbruk på 46 millioner kroner. Hovedårsaken til endringen er nedjustert anslag for nasjonale skatteinntekter.

Etter 1. tertial hadde kommuneområdene et negativt avvik på 29,7 millioner kroner, men ved behandling av tertialrapporten ble driftsbudsjettene styrket med 25 millioner kroner. Kommuneområdene ligger nå an til et samlet merforbruk på 3 millioner kroner sammenlignet med revidert budsjett. Helse og velferd har et betydelig merforbruk, og da særlig i virksomhetene hjemmetjenesten samt forvaltning og utvikling. Oppvekst har samlet sett et mindreforbruk som i stor grad veier opp merforbruket i helse og velferd.

Det er i 2026 benyttet 280 millioner kroner av premiefondet i KLP. Bruk av premiefondet vil bidra til å styrke kommunens likviditet, og til at renteinntektene ikke reduseres. Etter bruken står det igjen om lag 230 millioner kroner på premiefond.

Det foreslås ingen budsjettjusteringer i driftsbudsjettet.

17 investeringsprosjekter avsluttes med et samlet mindreforbruk på om lag 1 million kroner.

Ved en feil ble det ikke vedtatt eget punkt om å videreføre 154 millioner kroner i ubrukte lånemidler da sak om årsregnskap og årsberetning 2025 ble behandlet. Punktet fremmes derfor i denne saken.

Kommunedirektøren foreslår med bakgrunn i gjeldende planstrategi en endring av betegnelse på politiske styringsdokumenter, ved at betegnelsen «plattform» erstattes med «temaplan».

Ved utgangen av august er det samlede sykefraværet for Sarpsborg kommune på 9,85 prosent. Det er en økning fra samme periode i 2025, da tallet var 9,3 prosent.

Utredning:
Tilstandsrapporten for 2. tertial er kommunedirektørens tilbakemelding til de folkevalgte etter de åtte første månedene i 2026. Det rapporteres i henhold til vedtatt handlingsplan og budsjett. Samlet rapporteres det på følgende områder for hvert kommuneområde:

- Økonomisk status
- Økonomiplantiltak (viktigste driftsendringer)
- Investeringer
- Oppdrag
- Sykefravær

Link til tilstandsrapporten for 2. tertial i virksomhetsstyringssystemet Framsikt ligger som vedlegg til saksdokumentet.

Økonomiplantiltakene framkommer i egen tabell under hvert kommuneområde og er delt i fire ulike kategorier:

- Vedtak i forrige periode
- Konsekvensjusteringer
- Omstilling/dreiing av tjenester
- Nye innsparingstiltak
- Politiske vedtak

Tabellen med økonomiplantiltakene som vises under hvert kommuneområde er komprimert når visningen åpnes. For å se detaljene innenfor hver kategori av tiltak må det klikkes på pilen til venstre for tiltakskategorien i tabellen.

For nærmere beskrivelse av rapportering på investeringer må det klikkes på navnet til investeringen.

Rapporten omfatter sykefraværstall for både 2024, 2025 og 2026. For 2026 vises det både tall for 2. tertial isolert og for årets åtte første måneder samlet. Det betyr at raden sykefravær 2. tertial viser et snitt av fraværet fra månedene mai til august, mens årlig sykefravær 2026 viser et snitt av fraværet hittil i år.

Årsprognose

Samlet ligger kommunen an til et mindreforbruk på 14 millioner kroner ved årets slutt. Ved rapportering 1. tertial var årsprognosen et mindreforbruk på 46 millioner kroner. Etter 1. tertial ble det rapportert at kommunen lå an til lavere utgifter enn budsjettert til pensjon, og at dette utgjorde 43 millioner kroner for 2026. Anslaget for dette er ikke endret. Det er andre årsaker til at prognosen for kommunens samlede resultat er svakere nå enn etter 1. tertial.

Anslaget for nasjonale skatteinntekter fra inntekt og formue ble økt med 3,2 milliarder kroner fra saldert budsjett til revidert nasjonalbudsjett for 2026. Fra revidert nasjonalbudsjett for 2026 og frem til nå er skatteanslaget redusert med 2,5 milliarder kroner. Dermed er økning i skatteanslaget sammenlignet med saldert budsjett for 2026 nedjustert til 0,7 milliarder kroner. Sarpsborg kommunes anslag for frie inntekter reduseres med 24 millioner kroner i forhold til tilstandsrapport for 1. tertial, i hovedsak som følge av det endrede skatteanslaget.

I kommunebudsjettet settes det av til årets lønnsoppgjør på en sentral post. Lønnsoppgjøret fordeles til kommuneområdene ut fra hva som ble det faktiske resultatet ved lønnsoppgjøret samme år. Da statsbudsjettet for 2026 ble lagt fram, ble det anslått en forventet lønnsvekst for 2026 på 4,0%. Det ble ved behandling av RNB oppjustert til 4,4%. Det har i etterkant vist seg at avsetningen til årets lønnsoppgjør var for lav. Det endte opp 5 millioner kroner høyere enn budsjettert. Samlet var det satt av 121,7 millioner kroner til lønnsoppgjøret.

Etter 1. tertial hadde kommuneområdene et negativt avvik på 29,7 millioner kroner, men ved behandling av tertialrapporten ble driftsbudsjettene styrket med 25 millioner kroner. Ved utgangen av 2. tertial ligger driften i kommuneområdene an til et merforbruk på 3 millioner kroner sammenlignet med justert budsjett.

Årsprognose T1	**+46 mill. kr**
Endring frie inntekter	-24 mill. kr
Lønnsoppgjør 2026	-5 mill. kr
Merforbruk kommuneområdene	-3,0 mill. kr
Årsprognose T2	**14,0 mill. kr**

Prognosen ved utgangen av 2. tertial tilsier at det i 2026 ikke vil være behov for å bruke av fond ved utgangen av året.

Bruk av premiefond

Sarpsborg kommune hadde 274,3 millioner kroner på premiefond i KLP 31.12.2025. I mai 2026 ble kommunen tilført nye 235 millioner kroner. Premiefond kan kun benyttes til pensjon, og bruk av det bidrar til å styrke kommunens likviditet og opprettholde renteinntekter. Det er i 2026 benyttet 280 millioner kroner av fondet. Det vil redusere premieavviket de neste sju årene, og utgifter til pensjon i driften med om lag 40 millioner kroner per år disse 7 årene. Etter bruken står det igjen om lag 230 millioner kroner på premiefond. Bruk av premiefond vil redusere refusjon på ressurskrevende tjenester, da kommunen skal trekke ut den andelen av premiefondet som er knyttet til ansatte som yter tjenesten.

Resultat kommuneområdene

Samlet driftsramme for kommuneområdene er på 4,8 milliarder kroner. Samlet ligger kommuneområdene an til et merforbruk på 3 millioner kroner.

Område	Avvik 1. tertial	Budsjettjustert	Avvik 2. tertial
Kommunedirektør	-		-
Helse og velferd	-22,3	12,6	-22,9
Oppvekst	2,5	1,6	18,7
Fellesfunksjoner	-1,6		2,1
Samfunn	-	1,0	-
Teknisk uten selvkost	-8,3	9,8	-1,0
Teknisk selvkost	-12,0		-10,2
SUM uten selvkost	**-29,7**	**25,0**	**-3,0**

Kommuneområde helse og velferd ligger an til et merforbruk på 22,9 millioner kroner. Merforbruket er større enn etter 1. tertial, på tross av styrket budsjett. Det er i hovedsak virksomhet forvaltning og utvikling og hjemmetjenesten som har betydelige merforbruk. Kontrollutvalget har besluttet å gjennomføre en forvaltningsrevisjon i virksomhet forvaltning og utvikling. Forvaltningsrevisjonen pågår høsten 2026. I hjemmetjenesten er det iverksatt en gjennomgang av driften for å analysere årsaker til merforbruket.

Kommuneområde oppvekst har samlet et prognostisert mindreforbruk på 18,7 millioner kroner, som i hovedsak skyldes mindreforbruk i virksomhet oppveksttjenester. Dette er også en vesentlig forbedring siden 1. tertial. 16 av 18 skoler styrer mot mindreforbruk og balanse. Det er i hovedsak Hafslund ungdomsskole som fremdeles driver med et merforbruk.

Det vises til nærmere omtale av hvert kommuneområde i tilstandsrapporten.

Budsjettjusteringer

Det fremmes ingen forslag til justeringer i driftsbudsjettet.

17 investeringsprosjekter avsluttes med et mindreforbruk på om lag 1 millioner kroner.

Investeringsprosjektet innfartsparkering ved Sandbakken og Ise stasjon foreslås styrket med 4 millioner kroner. Dette er et egenandelprosjekt i Bypakka. Det er etter prosjektering og anbudsprosess behov for å øke bevilgningen. Bevilgning til garasje for maskiner og utstyr ved Sarpsborg stadion reduseres med 4 millioner kroner.

Sak om årsregnskap og årsberetning 2025 ble behandlet i bystyret i 21. mai. Ved en feil ble det ikke vedtatt eget punkt om å videreføre 154 millioner kroner i ubrukte lånemidler. Punktet fremmes derfor i denne saken.

Det er budsjettert med en inntekt på 50 millioner kroner i investeringsbudsjettet for salg av Skjeberg marinesenter AS i 2026. Saken skal til ny behandling i bystyret på slutten av året. Dersom det blir besluttet et salg vil mest sannsynlig oppgjøret bli inntektsført i januar 2027. Inntekten vil da bli rebevilget når årsregnskapet skal behandles.

Purringer kommunale fakturaer

Bystyret behandlet i møte 10. september 2025 sak om konkurranseutsetting av innfordringstjenester. Det ble fattet følgende vedtak:

> Sarpsborg kommune legger innfordringsoppgaven ut på anbud. Det inngås avtale med en privat eller kommunal aktør i henhold til regelverk som gjelder på området. Endring skal tre i kraft 01.01.2026. Innsparing på 0,9 mill. kr i 2026 og 1,1 mill. kr i 2027 innarbeides i handlingsplan 2026-2029.

Sarpsborg kommune sender i dag selv purringer før det ubetalte kravet går videre til innfordring. Det beregnes ingen forsinkelsesrente, kun et purregebyr. Kommunen praktiserer at det sendes to purringer per faktura etter forfall.

I virksomhet økonomi har i høst en av de ansatte som har jobbet med fakturering sagt opp sin stilling. Det innebærer at det kun er to ansatte igjen til å håndtere fakturering og purringer. Purringer er den del av oppgaven som omfatter mest dialog med innbyggerne og er tidkrevende. Kommunedirektøren anbefaler at eksternt firma som i dag har oppgaven med å innfordre også tar over purringer, og at det endres fra to til en purring før saken går til innfordring. Innbyggerne vil motta det samme purregebyret som kommunen i dag praktiserer. Endringen vil medføre lavere inntekt fra purregebyr for kommunen. Inntekten fra purregebyr er på samme nivå som utgiften til et årsverk.

Etter konkurranseutsetting av innfordringstjenester er det tilnærmet ingen henvendelser fra innbyggere. Dette tilsier at ordningen med ekstern leverandør fungerer etter intensjonen. Det vurderes derfor som liten risiko å overlate purringer til ekstern leverandør.

Spørsmålet har vært drøftet i samhandlingsforum i virksomhet økonomi. Det var enighet om at oppgaven bør settes bort til ekstern leverandør. Saken har også vært drøftet i medbestemmelse sentralt i møte 19. oktober. Det ble tatt opp om reduksjon i årsverk har noen påvirkning på arbeidsmiljøet. Det er fortsatt oppgaver og ressurser som gjør at det vil være et attraktivt arbeidssted. Samtidig som det har vært, og fortsatt vil være, en del effektiviseringsprosesser grunnet digital utvikling.

Det er ikke behov for en ny anbudsprosess da avtalen med ekstern leverandør åpner for at oppgaven med purringer kan tas inn i eksisterende avtale.

Økonomiske konsekvenser etter konkurs i Sparta Ishockey Elite.

Sparta Ishockey Elite begjærte selskapet konkurs i september 2026. Den samlede gjelden til kommunen er på 2,15 millioner kroner. Det er meldt inn krav i boet. Kommunedirektøren anser det som lite sannsynlig at Sarpsborg kommune vil få noe tilbake fra konkursboet. 2,15 millioner kroner vil bli tapsført når dette er endelig avklart.

Endring i navn på politiske styringsdokumenter

Kommunedirektøren har i samsvar med vedtatt planstrategi for 2024-2028 igangsatt et arbeid med å forbedre og effektivisere kommunens planprosesser. I den forbindelse er det sett på navning og kategorisering av politiske vedtatte styringsdokumenter. Kommunedirektøren foreslår at betegnelsen «plattform» erstattes med «temaplan». De tre hovedkategoriene av styringsdokumenter vil da være kommunedelplan, temaplan og handlingsprogram. Bakgrunnen for dette er at begrepet «plattform» i stadig større grad forbindes med tekniske IKT-løsninger, og derfor er blitt mindre egnet som betegnelse på

dokumenter. Endringen vil i utgangspunktet gjelde framtidige dokumenter i denne kategorien, slik at det blir en gradvis utfasing. Kommunedirektøren vil komme tilbake til arbeidet for øvrig på et senere tidspunkt.

Sykefravær

Ved utgangen av august er det samlede sykefraværet for Sarpsborg kommune på 9,85 prosent. Det er en økning fra august 2025 da tallet var 9,3 prosent.
Sykefraværet på tvers av virksomhetene viser en variert utvikling. Det er noen virksomheter som har tydelige forbedringer og andre som har mer sammensatte utfordringer. Noen virksomheter har markante økninger i sykefraværet. Det er sammensatte årsaker til sykefraværet. En stor andel av langtidsfraværet skyldes kronisk sykdom og andre helseplager som vurderes å være ikke arbeidsrelaterte. Enkelte virksomheter rapporterer at høy arbeidsbelastning og krevende bruker- og elevgrupper er medvirkende faktorer til sykefraværet. Virksomhetenes rapporter viser gjennomgående god innsikt i årsakene til fraværet og at det jobbes systematisk ut fra gjeldende rutiner.

Konsekvenser økonomi, miljø og folkehelse:

Økonomi:
Det vises til tilstandsrapport 2. tertial 2026.

Miljø:
Det vises til tilstandsrapport 2. tertial 2026.

Folkehelse:
Det vises til tilstandsrapport 2. tertial 2026.